Trolljegeren TST-utgave [Blu-ray]

Trolljegeren TST-utgave [Blu-ray]

Regissør og manusforfatter André Øvredal har skutt gullfuglen sammen med Filmkameratene. *Trolljegeren* tar norsk filmproduksjon og effektmakeri over i en ny tidsalder. La eventyret begynne!

Trolljegeren
André Øvredal
Filmkameratene
2010
SF Norge
16:9 Letterbox (2,35:1), 1080p
DTS-HD Master Audio 5.1
93 min.
2

5

Et norsk eventyr

Mens norsk film var inne på sin sedvanlige ørkenvandring på 1970- og 80-tallet, drømte jeg om at norske filmer skulle være like underholdende som de amerikanske action- og eventyrfilmene jeg slukte rått som ung og håpefull. Javisst, kom
Orions belte (1985) i nærheten av de amerikanske idealene, men når det kom til action, dialog og eksplosjoner, var vi likevel milevis unna. Sakte, men sikkert har snuoperasjonen til norsk film kommet og gjort filmnasjonen Norge mer rakrygget og sikker på seg selv. For min del skjedde det noe med
Detektor (2000), men det var også forfriskende da Harald Zwart, uten å blunke, oppga Spielberg som ideal og ikke teateret eller Bergman. Men det er likevel først med
Trolljegeren at jeg kjenner at vi er fullt på høyden med internasjonale produksjoner innenfor samme filmkategori. Det er noe selvfølgelig over filmen som gjør at den står seg ved siden av de mest påkostede Hollywood-produksjoner. Kan ørkenvandringen være over?

Filmen åpner med en plakattekst som informerer at det kommende filmmaterialet ble overlevet produksjonsselskapet i en anonym konvolutt og at selskapet bringer dette umanipulert videre til almenheten. Vi møter tre Volda-studenter som er på sporet etter ryktet om en mystisk trolljeger (Otto Jespersen) som holder til i en sliten campingvogn på en bortgjemt campingplass på vestlandet. Etter noen mislykkede forsøk på å gjøre kontakt, får de etterhvert være med den barkede jegeren ut i skogen og får med egne forskrekkede øyne se en helt vanlig natt på jobben for landets eneste trolloppsynsmann. Studentene innlemmes i arbeidet og får bli med på videre jakt mens de lager en dokumentarfilm om trolljobben. Arbeidsmiljøet er røft og vi får innsyn i de mange utfordringene det er ved å holde trollbestanden under oppsyn og i sjakk innenfor avgrensede områder. Studentene får sitt livs dokumentarjobb og vikles inn i det farlige arbeidet som setter alle deres liv i fare.

Trolljegeren begynte sitt liv på internett og i sosiale medier som en kampanje som skulle bygge opp under sannhetsgehalten i det dokumentariske materialet som var kommet produksjonsselskapet Filmkameratene i hende. Korte glimt fra filmen ble spredt på nett for å bidra til å bygge opp forventningene rundt filmen og lenge forsøkte Filmkameratene å opprettholde at dette var en ekte dokumentarfilm som fanget et utrolig fenomén. Men da kampanjen viste seg å ikke ha den forventede viruseffekten, ble taktikken droppet og *Trolljegeren* ble lansert som en "mockumentary". Internasjonalt er det *The Blair Witch Project* (1999) som mest vellykket har lansert film etter samme metode og opprettholdt fasaden gjennom hele lanseringsperioden. Likhetstrekkene til *The Blair Witch Project* er mange og spesielt i estetikken i i actionsekvensene da kameraet følger studentenes hesblesende retretter fra trollene og i nattscenene som er badet i grønt "night vision"-lys. Selv om historie i *Trolljegeren* etterhvert er mindre sannsynlig enn den i *The Blair Witch Project*, er den tekniske gjennomføringen så gjennomført at man har følelsen av å se "funnet" filmmateriale gjennom hele filmopplevelsen.

Selv om historien er for fantastisk til å være sann, har manusforfatter og regissør, André Øvredal, vært flink til å knytte tematikken opp mot virkelige og aktuelle problemstillinger. I mye mer alvorligere sammenhenger, har vi de siste årene sett hvordan hemmelighold og manglende åpenhet innenfor statsforvaltningen har fått regjeringen til å omrokkere på statsråder og statlige direktører. I *Trolljegeren* er statsorganet Trollsikkerhetstjenesten (TST) hvor trolloppsynsmannen og hans bortforklarende medhjelper Finn (Hans Morten Hansen) jobber et symbol på de virkelige hemmelige statstjenester vi har her til lands. Filmen beveger seg også inn på spørsmål om rovdyrforvaltning og naturvern, og det er spesielt via karakteren Finn som portretteres så utmerket av Hans Morten Hansen at den statlige bortforklaringen (som også Rigmor Aasrud, Anne-Grete Strøm-Erichsen og Liv Signe Navarsete m. fl. utøver) får et ansikt.

Illusjonen om funnet, autentisk materiale brytes så fort de troverdige studentene kommer ansikt til ansikt med trolljegeren i Otto Jespersens herlige tolkning. Det betyr ikke at Jespersen er mindre troverdig, tvert imot gjør han en meget god innsats som den hardbarkede trolljegeren, men han er rett og slett for kjent til at illusjonen kan opprettholdes. På den annen side er det i stor grad Jespersens rolletolkning som gjør filmen ekstra severdig. Det dukker også opp andre kjente skikkelser underveis, i form av Robert Stoltenberg og Knut Nærum, som ytterligere bidrar til å bryte dokumentarillusjonen. Denne problemstillingen styrte *The Blair Witch Project* unna ved å kun benytte ukjente ansikter og følgelig hadde de mulighet til å fullføre illusjonen.

De virkelige hovedpersonene i filmen er trollene - vi møter jotner, raglefanter og andre tusseladder - skapt gjennom imponerende 3d-animasjon. Det er en helnorsk effektproduksjon som ligger bak med firmaene Gimpville, Storm Studios og Superrune (Rune Spaans) i spissen. Man kan trygt si at de digitale effektene har utviklet seg i positiv retning siden Jakten på nyresteinen (1996) og implementeringen av digitale elementer i realfilm gjøres mer sømløst enn noensinne. Det er imponerende at forholdsvis små studioer og enkeltmannsforetak (!) kan matche internasjonalt effektarbeid når vi vet hvordan det står til med budsjettene til norsk film. Alt i alt er det ikke så mange scener hvor vi faktisk ser trollene iløpet av filmen - det gjenspeiler budsjettene - men det bidrar også til mystikken og spenningen rundt trollene. At filmen likevel har en trolsk tilstedeværelse er til stor grad takket være meget godt lydarbeid signert Storyline Studios.

En av grunnene til at trollene i
Trolljegeren fungerer er at de spiller på trollbildene vi nordboere har i ryggmargen. Her har heldigvis ikke filmskaperne gjort forsøk på å oppdatere trolldesignet, men heller spilt videre på de klassiske forbildene. Her er det troll vi kjenner fra tegningene til T. H. Kittilsen, Svein Solem og svenske John Bauer - inspirasjonskilder som ble videreført av Ivo Caprino og som nå er virkeliggjort av dagens effektmakere. Rune Spaans har på flere måter vært sentral i tilblivelsen av trollene - gjennom effektarbeid, men også ved å bidra til å utvikle konseptskissene rundt flere av trollene. Han har tilført en realisme i trollene som har løftet dem bort fra det tegneserieaktige og over til et uttrykk som i større grad representerer noe selvgrodd og rotekte nordisk. Resultatet er intet mindre enn imponerende. Personlig er jeg mest glad i den skadeskutte og gretne raglefanten som bor under broa i en av de mest imponerende scenene i filmen.

Da jeg så
Trolljegeren på kino, kom jeg fortumlet ut av salen. Ikke fordi historien i seg selv satt meg ut, men simpelthen fordi det å se 90 minutter med håndholdt, ristende kamera i seg selv er slitsomt. Tilfør så en heftig klipperytme og et intenst lydbilde, og du har en temmelig omtumlende helhet som er krevende å overvære på stort lerret. Opplevelsen er mindre intens på hjemmekinoen, men likefullt en stor opplevelse som gir håp for fremtiden til norsk, kommersiell filmunderholdning. Som de sa i den klassiske poplåta; "The future is so bright, I gotta wear shades".

Utgivelsen:

Jeg har ventet på denne TST-utgaven av
Trolljegeren. Den forrige blu-ray-utgaven var nokså tynt utstyrt med ekstramateriale, så det lå i

kortene at en spesialutgave var på trappene. Teknisk sett er utgivelsen lik den forrige. Bildet presenteres i widescreen-format og holder forventet kvalitet. Nå er ikke bildekvaliteten avgjørende for filmopplevelsen - det hele er skutt på håndholdt og skranglete kamera, og store deler er filmet i skogen på kveldstid med vekselsvis dårlig lys og nattkamera. Det skurrer og rister, men det er heldigvis ikke tegn til blokkdannelser i det kornete bildet. Lydsiden imponerer med en DTS-HD Master Audio 5.1-miks som yter rettferd til de heftige lydeffektene.

Trollsikkerhetstjeneste-utgaven av
Trolljegeren har ikke så mye mer ekstramateriale enn forgjengeren. Det eneste tilskuddet er et vellykket kommentarspor signert regissør Øvredal og en håndfull av de øvrige bidragsyterne; inkludert produsent Sveinung Golimo, klipper Per-Erik Eriksen og skuespillerne Otto Jespersen og Glenn Erland Tosterud med flere. Kommentarsporet er fornuftig lagt opp hvor Øvredal figurerer gjennom det hele og inviterer de ulike andre medvirkende inn i studio én etter én - det medfører tiltrengt variasjon og at man unngår at deltakerne snakker i munnen på hverandre. Sporet er jevnt over interessant og bidrar med tilleggsinformasjon som gjør seeropplevelsen ennå bedre. Nyvinning ved utgaven er også Jegerhåndboken far TST med et forord av produsent John M. Jacobsen og litt annet trolljegerrelatert stoff.

Dessverre er det øvrige ekstramaterialet en semmer affære, som ved forrige utgivelse. Jeg hadde forventet og gledet meg til en dokumentar om det, i norsk sammenheng, banebrytende effektarbeidet. Isteden får jeg servert tre klipp med tre ulike troll som viser litt av prosessen bak implementeringen av de digitale effektene. Innslagene er delt inn i de tre hovedleverandørene av effekter, men er uforståelig strippet for lyd og blir ganske meningsløse. Man ser svært lite av prosessen og man møter ingen av folkene bak. Det er synd for denne utgivelsen kunne jo fungert som en markedsføring av det norske effektarbeidet mot et internasjonalt marked - utgivelsen er tross alt utstyrt med engelske undertekster.

Utelatte scener, improviseringer, forlengede scener og bakomfilm er lettglemte saker. Ikke noe å hente her med mindre du er blodfan av Jespersen. Desto mer å hente er det på bildegalleriene som består av fantastiske skisser til de mange trollene. Her er det klassisk illustrasjonskunst i ny tapning. Samlet sett er TST-utgaven av
Trolljegeren vel verdt å ha i filmsamlingen. Det er tross alt starten på et nytt, norsk filmeventyr.

Anmeldt av Tom-Erik Lønnerød, 03.11.12

Takk til SF Norge for anmeldereksemplar.

Trailer Trolljegeren:

Ja
Trolljegeren_cover;